'వేదిక' పేజీ కోసం సమకాలీన అంశాలపై వ్యాసాలను
ఈ చిరునామాకు పంపించండి. మీ వ్యాసం 700 పదాలకు మించకుండా ఉండాలి.
చిరునామా: 8-2-603, 1/7,8,9 కృష్ణాపురం, రోడ్ నం.10, బంజారాహిల్స్, హైదరాబాద్-500034.
e-mail: editpage@ntnews.com

నమస్తే తెలంగాణ

భారతరత్న కర్పూరీ ఠాకూర్

అట్టడుగు వర్గాల నుంచి వచ్చి అత్యున్నత స్థాయికి ఎదిగిన కర్పూరీ ఠాకూర్‌కు కేంద్ర ప్రభుత్వం ఆలస్యంగానైనా దేశంలోని అత్యున్నత పురస్కారమైన 'భారతరత్న' ప్రకటించడం ముదావహం. సోషలిస్టు నేతల్లో మొదటి కాంగ్రెసేతర బీహార్ ముఖ్యమంత్రిగా చరిత్ర సృష్టించిన కర్పూరీ ఠాకూర్ స్థానం విశిష్టమైంది. రాజనీతిజ్ఞుడిగా, పరిపాలనాదక్షుడిగా, మచ్చలేని వ్యక్తిగా పేరుపొందిన ఆయన హయాంలోనే బీహార్‌లో ఓబీసీ రిజర్వేషన్లు మొట్టమొదటిసారిగా అమల్లోకి వచ్చాయి. ఆయన అమలు చేసిన విధానం తర్వాతి కాలంలో 'కర్పూరీ ఠాకూర్ ఫార్ములా'గా ప్రసిద్ధి పొందింది. 'జననాయక్' అనే ప్రజాబిరుదు ఆయన ఇంటిపేరుగా మారింది. బీహార్ నుంచి జాతీయ నేతలుగా ఎదిగిన నితీశ్ కుమార్, లాలూప్రసాద్ యాదవ్ తదితరులకు కర్పూరీ రాజకీయ గురువు కావడం విశేషం.

కేంద్రంలోని బీజేపీ ప్రభుత్వం ప్రస్తుత తరుణంలో ఆ మహనీయుడికి పురస్కారాన్ని ప్రకటించడంపై ఓ వైపు ఊహాగానాలు సాగుతున్నాయి. ఆయన వారసత్వాన్ని సొంతం చేసుకునేందుకు బీహార్‌లోని కీలక పార్టీలు పోటీ పడుతుండటం గమనార్హం. బీహార్‌లోని అత్యంత వెనుకబడిన (ఈబీసీ) నాయీ సామాజికవర్గానికి చెందిన కర్పూరీకి ఎన్నికలు సమీపిస్తున్న వేళ అవార్డు ప్రకటించడం అనేది రాజకీయ వర్గాల్లో చర్చనీయాంశం కావడంలో విశేషం ఏమీ లేదు. ఇటీవల బీహార్‌లో జరిపిన కులగణనలో ఏయే వర్గాల వాటా ఎంతో తేలిపోయింది. బీహార్ జనాభాలో ఈబీసీలు 36 శాతం పైగా ఉంటారు. ఇది ఏకైక, అతిపెద్ద సామాజికవర్గాల సమూహంగా ఉన్నది. వచ్చే పార్లమెంటు ఎన్నికల్లో వీరి ఓట్లు అత్యంత కీలకమని చెప్పాల్సిన పని లేదు. బీహార్ పాలక కూటమిలోని జేడీయూ, ఆర్జేడీ, విపక్ష బీజేపీ ఈ వర్గం ఓట్ల కోసం పావులు కదుపుతున్నాయి. కేంద్రంలోని బీజేపీ ప్రభుత్వం అవార్డు ప్రకటించిన దరిమిలా బీహార్ పాలక కూటమిలోని రెండు జనతా పరివార్ పార్టీలు (జేడీయూ, ఆర్జేడీ) పాట్నాలో విడివిడిగా సభలు పెట్టి సందడి చేశాయి. బీజేపీ కూడా ఓ సభ ఏర్పాటు చేసి ఆ రెండు పార్టీల నాయకులపై విమర్శలు చేయడం కొంత ఎబ్బెట్టుగానే ఉందని చెప్పకతప్పదు.

ఏదిఏమైనప్పటికీ శతజయంతి సంవత్సరంలో, అదీ దివంగతులైన 35 ఏండ్ల తర్వాత కూడా బీహార్ రాజకీయాల్లో కర్పూరీ ఠాకూర్ ప్రాధాన్యం ఏమాత్రం తగ్గకపోవడం గమనార్హం. అణచివేతకు, దోపిడీకి వ్యతిరేకంగా ఉద్యమించిన 'జననాయక్' సామాజిక న్యాయం కోసం అలుపులేని పోరాటం చేశారు. కాంగ్రెస్ హయాంలో హిందీ రాష్ట్రాల్లో అమలుకు నోచుకోని రిజర్వేషన్లకు మోక్షం కల్పించి పథనిర్దేశకుడిగా నిలిచారు. రెండుసార్లు ముఖ్యమంత్రి పదవి నిర్వహించినా మచ్చలేని నేతగా మిగిలిపోయారు. సమాజంలోని అణగారిన, అట్టడుగు వర్గాల ప్రజల కోసం నిరంతరం తపించారాయన. అభివృద్ధికి ఆమడదూరంలో ఉండిపోయిన వర్గాలకు దామాషా ప్రకారం చిత్తశుద్ధితో రిజర్వేషన్లు కల్పించడమే కర్పూరీ ఠాకూర్ స్మృతికి నిజమైన నివాళి అవుతుంది.

ఇప్పుడే అరెస్టు చేయండి

రాహుల్‌గాంధీని ఎన్నికల తర్వాత అరెస్టు చేస్తామని అసోం సీఎం హిమంత బిశ్వశర్మ అంటున్నారు. అప్పటివరకు ఆగడమెందుకు? కావాలంటే ఇప్పుడే చేయండి. ఎన్నికల తర్వాత దేశ రాజకీయాలు మారిపోవచ్చు. అప్పుడు హిమంత బిశ్వశర్మనే అరెస్టు చేస్తారేమో? అసోంలో అవినీతి హద్దులు మీరిపోతున్నది.

- సంజయ్‌రౌత్, శివసేన (యూబీటీ) ఎంపీ

రిపబ్లిక్ డే అంటే వేడుకలేనా?

గుమ్మడిదల రంగారావు

పాఠకులకు రిపబ్లిక్ డే శుభాకాంక్షలు. స్వాతంత్ర్య దినోత్సవానికి ఒక గంభీరత ఉంటుంది. మనం అనుభవిస్తున్న స్వతంత్రం లక్షల మంది సమరయోధుల త్యాగాల ఫలితం. అందువల్ల ఆ రోజు వారి త్యాగాలను స్మరించుకోవడం సమంజసం గనుక పంద్రాగస్టు నాడు అట్టహాసం అనేది కనిపించదు. రిపబ్లిక్ డే వేరు. ఇది మనం ఒక స్వతంత్ర జాతిగా సాధించిన ప్రగతిని ప్రపంచానికి గర్వంగా చాటిచెప్పే సందర్భం.

అందుకే గణతంత్ర దినోత్సవాన్ని మనం అట్టహాసంగా జరుపుకోవటం ఆనవాయితీగా వస్తున్నది. ఇది అందరికీ తెలిసిందే. నేటికి మనం రిపబ్లిక్‌గా అవతరించి 75 వసంతాలు గడుస్తున్న వేళ సంబురాలు జరుపుకోవటంతో పాటుగా సమాలోచన చేయాల్సిన అవసరాన్ని కూడా గుర్తించాలి. పండుగ అంటే కొత్త బట్టలు ధరించటం, మంచి భోజనం చేయటమే మనకు తెలిసిన ఆచారం. రిపబ్లిక్ డేను అలా చూడం. అంతవరకు బాగానే ఉన్నది. కానీ, ఎలా చూడాలి అనేదే ప్రతి పౌరుడు తనని తాను ప్రశ్నించుకోవాల్సిన సమయం, సందర్భం.

వేల సంవత్సరాల సుదీర్ఘ చరిత్ర కలిగిన మన దేశం రాజులు, రాణుల పాలనకు స్వస్తి పలికి ప్రజాస్వామ్యబద్ధమైన, రాజ్యాంగ పాలన ఏర్పాటు చేసుకున్న రోజు రిపబ్లిక్ డే. అంటే మనం సుదీర్ఘ సమాలోచన చేసి రాసుకున్న రాజ్యాంగం 1950 జనవరి 26 నుంచి అమలులోకి వచ్చింది. ఆరోజును ఏటా రిపబ్లిక్ దినోత్సవంగా జరుపుకోవటం ఆనవాయితీగా వస్తున్నది. కానీ, రిపబ్లిక్ డే అంటే మన రాజ్యాంగం అమలులోకి వచ్చిన రోజు అన్న విషయాన్ని పూర్తిగా మర్చిపోయినట్టున్నాం. రిపబ్లిక్ డే నాడు జరిగే వేడుకల్లో రాజ్యాంగం ప్రస్తావన మనకు కనిపించదు. మన దేశంలో నిరక్షరాస్యులు ఎక్కువగా ఉండటం, అక్షర జ్ఞానం లేనివారికి రాజ్యాంగంపై అవగాహన లేకపోవటంలో ఆశ్చర్యం ఏమీ లేదు. కానీ, విద్యావంతులు, మేధావులు కూడా రిపబ్లిక్ డే నాడు రాజ్యాంగం గురించి ఆలోచించరు. ఇది శోచనీయ పరిణామం. పైగా ఒక సెలవు దినంగా చూస్తారు. ఈ ఏడాది వరసగా మూడు రోజులు సెలవులు వస్తున్నాయి. ఇంకేం! జాలీ టైం అనుకుంటారు. కానీ, రిపబ్లిక్ డే నాడు మన తలపులు ఏవిధంగా ఉండాలి? అదొక బాధ్యతాయుతమైన రోజు.

వేల సంవత్సరాల మహోన్నతమైన చరిత్ర గల ఈ భారత భూమిని విదేశీ దాస్య శృంఖలాల నుంచి విముక్తి కలిగించటం కోసం అష్టకష్టాలు పడ్డారు మన స్వాతంత్ర్య సమర యోధులు. స్వతంత్రం వచ్చిన తర్వాత మన దేశం ఏ విధంగా ఉండాలి అన్న విషయంలో వారికి కొన్ని ఆశలు, ఆశయాలు ఉండేవి. ఆ ఆశలు, ఆశయాలు అమలు చేసి ఒక నవ సమాజాన్ని, సమ సమాజాన్ని స్థాపించే ఆలోచనలను విస్తృతంగా చర్చించిన తర్వాత క్రోడీకరించి స్వతంత్ర జాతిగా మనం ఎటు పయనించాలో దశ, దిశా నిర్దేశం చేయటం కోసం ఏర్పాటు చేసుకున్న ఒక పవిత్ర ఒప్పందం మన రాజ్యాంగం. ఇది కేవలం ఒక పుస్తకం కాదు. కోట్లాది మంది భారతీయుల కలల సౌధం.

వందల ఏండ్లు పరాయి పాలనలో మగ్గిన ప్రజల ఆశలను, ఆశయాలను ఏ విధంగా ఆచరణలోకి తీసుకురావాలి, ఏ విధమైన సమాజాన్ని పునర్నిర్మించుకోవాలి అనే దాని కోసం విపులమైన సూత్రాలు, సిద్ధాంతాలు ప్రతిబింబించే పవిత్ర గ్రంథం మన రాజ్యాంగం. ఆ పవిత్ర గ్రంథంలో అధికరణాల రూపంలో పొందుపరుచుకున్న ఆశయాలు, ఆదర్శాలు ఏ మేరకు అమల్లోకి వచ్చాయి? ఆ ఆశయాల సాధన కోసం మనం ఇంకా ఎంత దూరం ప్రయాణించాలి? తదితర విషయాలను సమీక్షించుకోవాల్సిన సందర్భమే రిపబ్లిక్ డే.

కానీ, ఈ ప్రశ్నలు ఎంతమంది పౌరుల మదిలో మెదులుతున్నాయి? ఆశించిన విధంగా మనం ప్రగతిని సాధించలేకపోయామన్న చేదు వాస్తవం ఆవేదన ఎంతమంది పౌరులను వేధిస్తున్నది? ఈ ఆలోచనలు ఎంతమంది పౌరుల మదిలో మెదులుతున్నాయని ప్రశ్నించుకుంటే మనకు దొరికే సమాధానం నిరాశాజనకమే! ఒక జాతిగా ఎందుకు మనం ఇంత నిర్లిప్త ధోరణికి అలవాటు పడ్డాం? మనకి ఆత్మస్థైర్యం నశించిందా? ఇంతకు మించి మనం ఏమీ చేయలేమన్న రాజీ ధోరణికి వచ్చామా? ప్రపంచంలో అనేక రంగాల్లో మన స్థానం ఏంటి? ఎంతమంది ప్రజలు ఆకలితో అలమటిస్తున్నారు? ఎంతమంది నెత్తిన నీడ లేకుండా బతుకుతున్నారు? ఎంత మంది కనీస ఆరోగ్య సౌకర్యానికి దూరంగా ఉన్నారు? నేడు కోట్ల మంది భారతీయులు కనీస అవసరాలు తీర్చుకునే స్థితిలో లేరు. ఈ విషయం ముఖ్యంగా విద్యావంతులను ఆందోళనకు గురిచేసి నిద్రలేకుండా చేయాలి. కానీ, ఎందుకని విద్యావంతులు, సంపన్నులు, వ్యాపారవేత్తలు, పారిశ్రామిక దిగ్గజాలు కనీసం చీమ కుట్టినట్టు కూడా భావించటం లేదు? తీవ్ర ఆందోళన కలిగించే ఈ విషయాల నుంచి దేశ ప్రజల దృష్టి మరల్చటానికేనా ఎక్కువగా సింబాలిజం గురించి మాట్లాడుతున్నారు? మొన్న చంద్రయాన్-3 ఉపగ్రహం జాబిల్లిపై విజయవంతంగా దిగటాన్ని వేడుక చేసుకున్నాం. నేడు అయోధ్యలో రామమందిరం నిర్మించటం గొప్ప ఘనతగా చెప్పుకొన్నాం. ఏ విధంగా ఇటువంటి సింబాలిజం కోట్లాదిమంది భారతీయులను పేదరికంలో నుంచి బయటకు తీసుకురాగలదు? ఆధ్యాత్మిక తృప్తితో ఆకలి తీరుతుందా? ఇస్రో శాస్త్రవేత్తలు ఖగోళంలో సాధించిన అద్భుత విజయాలు దేశానికి అన్నం పెట్టే రైతుకు ఏ విధంగా ఉపయోగపడగలవు? ఈవిజయాలు వ్యవసాయ రంగానికి సాయపడగలవా? ఏటా ఢిల్లీలో అట్టహాసంగా జరిగే గణతంత్ర దినోత్సవ వేడుకలు అనేక రంగాల్లో మనం సాధించిన ప్రగతిని కనుల పండుగగా చాటి చెప్తుంటాయి. రెపరెపలాడే మువ్వన్నెల జెండా నీడలో జరిగే ఆ సంబురాలను టీవీలో చూసి మురిసిపోతుంటాం. ఆ తర్వాత మనం ఒకసారి చుట్టూ చూసుకుంటే మనకి కనిపించే వాస్తవమేంటి? మనం సాధించాం అని చెప్పుకొనే ప్రగతి ఫలాలు సామాన్య మనిషికి అందుతున్నాయా? సామాన్య మనిషి అంటే ఎవరు? మీరు, నేను, అందరం సామాన్యులమే కదా! వార్తా పత్రికలు చదువుకునేవారు, ముఖ్యంగా 'వేదిక' లాంటి పేజీ చదివేవారు, విద్యావంతులు, విజ్ఞులు, మేధావి వర్గాలకు చెందిన వాళ్లే కదా. మనలో ఎంత మంది ఫలానా రంగంలో నిర్దిష్టమైన హర్షించదగ్గ మార్పును గమనించామని చెప్పగలరు? విద్య, ఉద్యోగం, వైద్యం, సేద్యం, ఆహార భద్రత, రవాణా, పర్యావరణం లాంటి దైనందిన జీవితాన్ని ప్రభావితం చేసే విషయాల్లో మనకి స్పష్టంగా కనిపించే ప్రగతి ఏమైనా ఉందా? మన అవసరాలు గడియారంలో సెకండ్లు చూపే ముల్లు అయితే, మన ప్రగతి గంటలు చూపే ముల్లులా ఉంది పరిస్థితి. ఈ స్థితి నుంచి బయటపడాలంటే ముందుగా సమస్య ఉందన్న విషయాన్ని గుర్తించాలి. ఇది ఒకరిద్దరి సమస్య కాదు. యావత్ భారతావని సమస్య. దాని గురించి అందరం దీర్ఘంగా ఆలోచించాలి. పేదరికం, వెనుకబాటుతనం అనేవి కులం, మతం, ప్రాంతం అనే భావాలకు అతీతమైనవి. పేదరికాన్ని జయించాలంటే, వెనుకబాటుతనం నుంచి బయటపడాలంటే.. కులం, మతం, ప్రాంతం అనేవి ఆధారాలా లేక అవరోధాలా అనేది కూడా ప్రతి పౌరుడూ ఆలోచించాలి.

'హమ్ సబ్ ఏక్ హై' అంటే మనమంతా ఒక్కటే, అందరం భారతీయులమే అనే నినాదం గణతంత్ర వేడుకలు జరుగుతున్న కాసేపు మైకులో మోగే శబ్దమేనా? ఆ తర్వాత ఏమవుతుంది ఆ ఐక్యతా స్ఫూర్తి? ఎందుకని మనం ఒక జాతిగా ఐకమత్యంగా ఉండలేకపోతున్నాం? సుసంపన్నమైన బహు భాషలు, మహోన్నతమైన సంస్కృతి, సంప్రదాయాలు విలసిల్లుతున్న ఈ భారత భూమి మీద భారతీయత అనే భావం ఎందుకు బలం పుంజుకోలేకపోతున్నది? దీనికి కారణం మనకి మన రాజ్యాంగం పట్ల సరైన అవగాహన లేకపోవటమేనని అనిపిస్తున్నది.

మనం రాజ్యాంగాన్ని కేవలం హక్కుల పట్టికగానే చూస్తున్నాం గానీ, హక్కులతో పాటు బాధ్యతలు కూడా ఉంటాయన్న సత్యాన్ని మనం పూర్తిగా విస్మరించాం. మన హక్కులకు భంగం వాటిల్లినప్పుడు మాత్రమే మనం రాజ్యాంగం వైపు చూస్తాం. రాజ్యాంగం ప్రాథమిక హక్కులతో పాటు ప్రాథమిక బాధ్యతలను కూడా విశదీకరించింది. కానీ, రాజ్యాంగంలో పేర్కొన్న బాధ్యతల గురించి మనం ఏనాడైనా ఆలోచించామా? ప్రాథమిక హక్కులను కూడా ఒక సంకుచిత కోణం నుంచే చూస్తున్నాం కానీ, విశాల దృక్పథంతో కాదు. ఇది శోచనీయమైన పరిణామం. సంకుచిత కోణం అని ఎందుకు అంటున్నానో చెప్తాను. మనకి స్వేచ్ఛ అంటే.. ఒక వ్యక్తికో, ఒక వర్గానికో అన్యాయం జరిగిందని అనిపించినప్పుడు నిరసన తెలియజేసే నెపంతో రోడ్డుమీద నానా రభస చేయటం, ప్రభుత్వ ఆస్తులను ధ్వంసం చేయటమే తెలుసు. ఇదేనా స్వేచ్ఛ అంటే? వ్యక్తి హక్కులు, కమ్యూనిటీ హక్కులు రెండూ ప్రజాస్వామ్య స్ఫూర్తికి రెండు కండ్లు. బస్సులు, రైళ్లు కమ్యూనిటీ కోసం, అంటే అందరి కోసం ప్రభుత్వం ఏర్పాటు చేసిన ప్రయాణ సాధనాలు. మరి ఆ ప్రయాణ సాధనాలను ధ్వంసం చేయటమంటే కమ్యూనిటీకి సంబంధించిన తిరిగే హక్కును హరించినట్టే కదా? కానీ, ఆ కోణంలో ఆలోచించటం లేదు. అందుకే సంకుచిత కోణం అంటున్నాను. ఈ సంకుచిత ధోరణికి మరో నిదర్శనం ఏమంటే.. ప్రతిదానికి రాజకీయ నాయకులను నిందించటం. నాయకులు సమాజంలో నుంచి వచ్చినవారే కదా. మనకి ఏదైనా అవసరం వచ్చినప్పుడు అదే నాయకుల దగ్గరకుపోయి సహాయం ఆశించటానికి వెనుకాడం. నాయకులు ఒకప్పుడు పదిమందికి మార్గం చూపించేవాళ్లు. ఈ రోజు పదిమంది నడిచే మార్గంలో నడవాలి అనుకుంటున్నారు. 'యథా ప్రజా తథా రాజా' అనే రోజులు ఇవి.

రాజ్యాంగాన్ని ఆమోదించటానికి ఒక రోజు ముందు అంబేద్కర్ మహాశయులు అన్న మాటల్లో కొన్నింటిని మనం ఇక్కడ మననం చేసుకోవటం సముచితం. '1950 జనవరి 26న మనం ఒక వైరుధ్యమైన పరిస్థితిలోకి వెళ్లబోతున్నాం. రాజకీయ సమానత్వం, సామాజిక, ఆర్థిక అసమానత్వం అనే విరుద్ధమైన జీవితం మనకి ఎదురవుతుంది.

రాజకీయంగా 'ఒక మనిషి ఒక ఓటు' అనే విధానం ఉంటుంది. కానీ, సామాజిక, ఆర్థిక కోణంలో ఒక మనిషి ఒక విలువ అనేది ఉండదు. కానీ, ఎంత కాలం ఈ వైరుధ్యమైన పరిస్థితిలో ఉండగలం. అసమానతలను తొలగించకపోతే ప్రజాస్వామ్యం ప్రమాదంలో పడే ప్రమాదం పొంచి ఉంది' అని అంబేద్కర్ ఆనాడు చెప్పారు. ఒక దార్శనికుడి మస్తిష్కంలో నుంచి వచ్చిన వేద ప్రవచనం కన్నా విలువైన గొప్ప ఆలోచన ఇది.

బాబాసాహెబ్ అంబేద్కర్ చెప్పిన ఈ అమూల్యమైన మాటల్లో ఆనాడు, ఎంత సత్యం దాగిఉందో అంతకుమించిన సత్యం నేడు 75 సంవత్సరాల తర్వాత కూడా ఉన్నది. ఈ 75 ఏండ్లలో మనం సాధించిన ప్రగతి కన్నా అసమానతలు అనేక రెట్లు పెరిగాయి. కులం, మతం, వర్గం పేరుతో వైషమ్యాలు తీవ్రం అవుతున్నాయి. అన్నిటికన్నా మించి ఈ రోజు మానవతా విలువల కన్నా మతతత్వాన్ని పెంచి పోషించే ధోరణినే మనం ఎక్కువగా చూస్తున్నాం. ఇది మన వ్యవస్థకు చాలా ప్రమాదకరం. లౌకికవాదం అనే ప్రాణవాయువుతో మన వ్యవస్థ నడుస్తున్నది. అన్ని మతాలకు రాజ్యం సమాన దూరం పాటించటమే మనకు శ్రీరామరక్ష! ఈ వైషమ్యాలను పరిష్కరించే దిశగా బాధ్యత గల పౌరులందరూ ఆలోచించాలి. ఈ ఆలోచన గణతంత్ర దినోత్సవం సందర్భంగా నేటి నుంచే అందరి మదిలో మెదలాలి. అప్పుడు ఇది ఒక సెలవు దినంగా కనిపించదు. ఇంకా కష్టపడి పని చేయాలనిపిస్తుంది. ఆ రోజు కోసం ఈ రోజు నుంచే అందరం ఎదురుచూద్దాం.

కాంగ్రెస్ ఓడిపోయాకే బీసీలకు రిజర్వేషన్లు

నాంచారయ్య మెరుగుమాల
79819 42329

దేశంలో అతిపెద్ద హిందీ రాష్ట్రాలు ఉత్తరప్రదేశ్, బీహార్‌లో కుల రాజకీయాలు ఎక్కువ అని, అక్కడ మొదటి నుంచి రిజర్వేషన్లు ఉండేవని, వాటి కారణంగానే అక్కడి కులాల మధ్య కుమ్ములాటలు ఎక్కువనే అభిప్రాయం దక్షిణాదిలో ఉన్నది. కానీ, నిజానికి ఎమర్జెన్సీ అనంతరం 1977లో జరిగిన లోక్‌సభతో పాటు అనేక ఉత్తరాది రాష్ట్రాల అసెంబ్లీ ఎన్నికల్లో కాంగ్రెస్ ఘోర పరాజయం చవిచూశాకే హిందీ రాష్ట్రాల్లో ఇతర వెనుకబడిన వర్గాలకు (ఓబీసీ) రాష్ట్ర ప్రభుత్వ ఉద్యోగాలు, విద్యాసంస్థల్లో సీట్ల రిజర్వేషన్ అమలు కావడం మొదలైందంటే ఇప్పటి తరం ఆశ్చర్యపోకతప్పదు.

బీహార్ మాజీ ముఖ్యమంత్రి జననాయక్ కర్పూరీ ఠాకూర్‌కు తాజాగా కేంద్ర ప్రభుత్వం భారతరత్న పురస్కారం ప్రకటించగానే ఉత్తరాదిలో ఓబీసీ కోటా అమలు, రిజర్వేషన్ల వ్యతిరేక ఆందోళనలు ఎలా జరిగాయనే విషయాలను రాజకీయ పరిశీలకులు గుర్తుచేసుకుంటున్నారు. పూర్వపు మద్రాస్ ప్రెసిడెన్సీలో జస్టిస్ పార్టీ హయాంలోనే బ్రాహ్మణేతర కులాల వారికి రిజర్వేషన్ల అమలు దాదాపు నూరేండ్ల క్రితమే మొదలైంది. మైసూరు వంటి స్వదేశీ సంస్థానాల్లో కూడా సామాజికంగా, విద్యాపరంగా వెనుకబడిన కులాలకు రాష్ట్ర ప్రభుత్వ ఉద్యోగాలు, విద్యాసంస్థల్లో కోటా ప్రవేశపెట్టారు. ప్రస్తుత మహారాష్ట్రలో అంతర్భాగమైన పూర్వపు కొల్హాపూర్ సంస్థానంలో అయితే 1902లోనే రిజర్వేషన్లు అమల్లోకి వచ్చాయి. స్వాతంత్ర్యం వచ్చాక కూడా మద్రాసు, మైసూరు, ఆంధ్రప్రదేశ్ వంటి దక్షిణాది రాష్ట్రాలు, సంస్థానాల్లో ఎస్సీ, ఎస్టీలతో పాటు రాష్ట్ర స్థాయిలో ఓబీసీల కోటాను కట్టుదిట్టంగా అమలు చేశారు. కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వ ఉద్యోగాలు, విద్యాసంస్థల్లో ఎస్సీలు, ఎస్టీ కోటాల అమలు నిబంధనలను రాజ్యాంగంలోనే పొందుపరచగా, ఓబీసీల కోటాలకు అవకాశమిచ్చే కొన్ని అధికరణాలను భారత సంవిధానంలో చేర్చారు. కానీ, ఓబీసీ కోటా అమలు మాత్రం కేంద్రంలో, అన్ని రాష్ట్రాల్లో వెంటనే ప్రారంభించలేదు.

కాకా కాలేల్కర్ కమిషన్ నివేదిక

ప్రముఖ సోషలిస్టు నేత రామ్ మనోహర్ లోహియా వంటి ప్రతిపక్ష నేతల ఒత్తిడి ఫలితంగా రాజ్యాంగంలోని 340 అధికరణం ప్రకారం వెనుకబడిన కులాల కమిషన్‌ను 1953లో నెహ్రూ సర్కార్ నియమించింది. బీసీల సంక్షేమానికి తీసుకోవాల్సిన చర్యలను సూచించాలని కోరుతూ సంఘ సంస్కర్త కాకా కాలేల్కర్ అధ్యక్షతన మొదటి బీసీ కమిషన్‌ను కేంద్రం ఏర్పాటు చేసింది. రెండేండ్ల అధ్యయనం తర్వాత 1955 మార్చి 30న కాలేల్కర్ కమిషన్ బీసీల అభ్యున్నతికి చేపట్టాల్సిన సిఫారసులతో కూడిన నివేదికను కేంద్ర ప్రభుత్వానికి సమర్పించింది. కానీ, కమిషన్ నివేదికపై చర్చల పేరుతో నెహ్రూ సర్కారు దాన్ని పక్కనబెట్టింది. ఆరేండ్ల తర్వాత 1961లో ఈ నివేదికను కేంద్రం తిరస్కరించింది. కులాన్ని ప్రాతిపదికగా తీసుకుని కాలేల్కర్ కమిషన్ వెనుకబడిన తరగతులను గుర్తించి, నివేదిక రూపొందించిన కారణంగా దాన్ని తోసిపుచ్చుతున్నట్టు ప్రకటించింది.

ప్రభుత్వ ఉద్యోగాల్లో బీసీలకు రిజర్వేషన్లను అమలు చేసే అవకాశాన్ని రాజ్యాంగం కల్పించినప్పటికీ నెహ్రూ సర్కారు దాన్ని విస్మరించడాన్ని లోహియా తీవ్రంగా తప్పుబట్టారు. ఈ అంశంపై జీవితాంతం రాజకీయ పోరు చేశారు లోహియా. కాలేల్కర్ కమిషన్ నివేదికను తిరస్కరించడంతో ప్రభుత్వంపై వెల్లువెత్తిన నిరసనను నెహ్రూ సర్కార్ తెలివిగా తప్పించుకోవాలని చూసింది. ఓబీసీ రిజర్వేషన్ల అమలు అంశాన్ని రాష్ట్రాల నిర్ణయాధికారానికే వదిలివేసింది.

వెనుకబడిన వర్గాలకు కోటాను రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు అంగీకరిస్తే వాటిని ఆయా రాష్ట్రాల ప్రభుత్వ ఉద్యోగాలు, విద్యాసంస్థలకే పరిమితం చేసే స్వేచ్ఛను కేంద్రం ఇచ్చింది. ఇలా బీసీ కోటాల అమలు వ్యవహారాన్ని పూర్తిగా రాష్ట్రాల విచక్షణకే వదిలేసింది. ఫలితంగా యూపీ, బీహార్ వంటి అనేక ఉత్తరాది రాష్ట్రాల్లో బీసీల కోటా 1977 వరకు అమలుకు నోచుకోలేదు. సార్వత్రిక ఎన్నికల్లో ఇందిరాగాంధీ నాయకత్వంలోని కాంగ్రెస్ ఓడిపోయిన మూడు నెలలకు అనేక హిందీ రాష్ట్రాల ఎన్నికల్లోనూ ఆ పార్టీ ఘోర పరాజయాన్ని చవిచూసింది. సోషలిస్టు నేపథ్యం ఉన్న పలువురు నాయకులు జనతా ప్రభుత్వంలో కేంద్ర మంత్రులయ్యారు. యూపీ, బీహార్ రాష్ట్రాల్లో ముఖ్యమంత్రులు, మంత్రులయ్యారు.

కర్పూరీ ఠాకూర్

బీసీ కోటా అమలు చేసిన తొలి సీఎంలు

1977లో లోహియా శిష్యులు, సోషలిస్టు నేపథ్యం ఉన్న నేతలు కర్పూరీ ఠాకూర్, రామ్‌నరేశ్ యాదవ్ వరుసగా బీహార్, యూపీ ముఖ్యమంత్రులుగా బాధ్యతలు చేపట్టారు. అనంతరం ఓబీసీలకు రిజర్వేషన్లు ప్రవేశపెట్టడానికి చర్యలు తీసుకున్నారు. ఆయా రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు బీసీ కమిషన్లను నియమించాయి. కమిషన్ల నివేదికల ఆధారంగా బీసీ కులాల జాబితాలు రూపొందాయి. వాటి ప్రకారం.. ఆయా రాష్ట్రాల్లో బీసీలకు రిజర్వేషన్లు అమల్లోకి వచ్చాయి. దేశంలో ఈ ఘనత సాధించిన మొదటి ముఖ్యమంత్రులుగా ఠాకూర్, యాదవ్ చరిత్రకెక్కారు. 1977లో ముంగేరీ లాల్ అధ్యక్షతన బీసీ కమిషన్‌ను కర్పూరీ నియమించగా, అది 1978లో నివేదిక సమర్పించింది. అదే ఏడాది నవంబర్‌లో బీసీలను నాలుగు క్యాటగిరీలుగా విభజించి వారికి 26 శాతం కోటా ప్రవేశపెట్టారు కర్పూరీ. బీహార్‌లో కేవలం 1.6 శాతం జనాభా ఉన్న సామాజికవర్గంలో జన్మించిన కర్పూరీ తీసుకున్న రిజర్వేషన్ల నిర్ణయానికి వ్యతిరేకంగా అగ్రవర్ణాల నుంచి తీవ్ర నిరసనలు, ఆందోళనలు ఎదురయ్యాయి. అయినా ఆయన వెనక్కి తగ్గలేదు. ఆయన సామాజికవర్గాన్ని కించపరిచేలా కొందరు దుర్భాషలాడారు. అగ్రవర్ణాల ఆధిపత్యం కొనసాగే యూపీ, బీహార్‌లో ఓబీసీ కోటా ప్రవేశపెట్టిన రామ్ నరేశ్ యాదవ్, కర్పూరీ ఠాకూర్ రెండేండ్లకే ముఖ్యమంత్రి పదవులను కోల్పోయారు. సైద్ధాంతిక నిబద్ధత, నిజాయితీ కలిగిన కర్పూరీ సామాజిక న్యాయం కోసం, బీసీ సాధికారతకు పాటుపడిన లోహియా తర్వాత గొప్ప స్ఫూర్తి ప్రదాతగా చరిత్రలో నిలిచిపోయారు.

ఓబీసీలను విస్మరించినందుకే కాంగ్రెస్ కనుమరుగు

యూపీ, బీహార్ వంటి హిందీ రాష్ట్రాల్లో ఓబీసీలకు సర్కారీ ఉద్యోగాలు, విద్యాసంస్థల్లో కోటా అమలు చేయకుండా కాంగ్రెస్ నాయకత్వం కాలక్షేపం చేసింది. ఈ కారణంగానే గత నాలుగున్నర దశాబ్దాలుగా (1989 నుంచి) ఆయా రాష్ట్రాల్లో కాంగ్రెస్ ఉనికిని కోల్పోయింది. నెహ్రూ-గాంధీ కుటుంబానికి సొంత రాష్ట్రంగా పేర్కొనే యూపీలో 2019 సార్వత్రిక ఎన్నికల్లో మొత్తం 80 లోక్‌సభ స్థానాలకుగానూ ఒకే ఒక్క సీటుకే పరిమితమైంది. బీహార్‌లోనూ హస్తం పార్టీకి దక్కింది ఒక్క స్థానమే. కాంగ్రెస్ విస్మరించినందుకే సమాజ్‌వాదీ, ఆర్జేడీ, జేడీయూ వంటి జనతా పరివార్ పార్టీలను, బీఎస్పీ వంటి అంబేద్కర్ సిద్ధాంతాలపై ఆధారపడిన పార్టీలను ఓబీసీలు ఆదరిస్తున్నారు. పోనీ, అగ్రవర్ణాలు కాంగ్రెస్ వెంట ఉన్నాయా? అంటే అదీ లేదు. వారిలో అత్యధిక శాతం ప్రజలు బీజేపీకి మద్దతిస్తున్నారు. దశాబ్దాలుగా యూపీ, బీహార్ సహా అనేక రాష్ట్రాల్లో కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వాలు చేసిన తప్పిదాల వల్లే ఆ పార్టీ బలం దారుణంగా పడిపోయింది. అందుకే 2014, 2019 పార్లమెంట్ ఎన్నికల్లో వరుసగా 44, 52 సీట్లకు హస్తం పార్టీ పరిమితమైంది. జనతా పార్టీ సర్కార్ అమలు చేసిన ఓబీసీ కోటాలను కాంగ్రెస్ సంపూర్ణంగా సమర్థించలేదు. అదేకాకుండా, 1990లో ప్రధాని వీపీ సింగ్ నేతృత్వంలోని నేషనల్ ఫ్రంట్ సర్కారు కేంద్ర ప్రభుత్వ ఉద్యోగాలు, విద్యాసంస్థల్లో ఓబీసీలకు రిజర్వేషన్లు (మండల్ కోటా) కల్పిస్తూ జారీ చేసిన ఉత్తర్వును రాజీవ్ గాంధీ బాహాటంగా వ్యతిరేకించారు. 'కులగణన చేస్తాం' అని చెప్తూ రాహుల్‌గాంధీ వరుసపెట్టి యాత్రలు చేస్తున్నా ఆ పార్టీ గత రాజకీయ నేపథ్యం కారణంగానే ప్రజలు నమ్మడం లేదు. ఢిల్లీలో ఓ ప్రముఖ జర్నలిస్టుకు ఒక కాంగ్రెస్ నాయకుడు ఇటీవల చెప్పినట్టుగా ఈ సారి హస్తం వనవాసం 14